

कक्षा- सप्तम्

विषय- संस्कृत

पूर्णांक-

40

छात्रस्य नाम- -----

कक्षा अनुभाग:- ----- अनुक्रमाङ्क:- -----

[सूचना- उत्तराणि अस्यामेव पुस्तिकायाम् लेखितव्यानि]

अपठित अवबोधनम्

प्रश्न न०-1 - अनुच्छेदम् पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत-

यद्यपि संसारे बहूनि वस्तूनि सन्ति, परन्तु विद्यैव श्रेष्ठम् दानम् अस्ति । अतएव उच्यते - ' विद्या धनम् सर्वधनम् प्रधानम् ।' विद्यया मनुष्यः स्वकीयम् कर्तव्यम् जानाति । विद्यैव जानाति यत् को धर्मः , को अधर्मः,

किम् कर्तव्यं, किम् अकर्तव्यम् , किम् पुण्यम्, किम् पापम्, किम् कृत्वा लाभो भविष्यति? सः विद्या प्राप्त्या

सन्मार्गम् अनुवर्तितुम् प्रयतते ।

अ- एकपदेन उत्तरत-

[

2]

i) सर्वश्रेष्ठम् धनम् किम् अस्ति ? -----।

ii) बहूनि वस्तूनि कुत्र सन्ति ? -----।

ब- पूर्णवाक्येन उत्तरत- १) विद्यया मनुष्यः किम् जानाति ? [2]

स- भाषिककार्यम् - १) 'सन्ति' इति पदस्य कः लकारः ? -----[1]

रचनात्मक कार्यम्

प्रश्न न०-2 - मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूर्यत -

[4]

[जलाशयम् , अचिन्तयत् , वृद्धः , दुःखिताः , कोटरे , वृक्षस्य , सर्पः , आदाय]

एकस्य वृक्षस्य शाखासु अनेके काकाः वसन्ति स्म। तस्य वृक्षस्य ----- एकः सर्पः अपि अवसत् ।

काकानाम् अनुपस्थितौ ----- काकानाम् शिशून् खादति स्म। काकाः ----- आसन् ।

तेषु एकः ----- काकः उपायम्-----। वृक्षस्य समीपे जलाशयः आसीत्। तत्र एका

राजकुमारी स्नातुम् ----- आगच्छति स्म। शिलायाम् स्थितम् तस्याः आभरणम् -----

--

एकः काकः वृक्षस्य उपरि अस्थापयत्। राजसेवका; काकम् अनुसृत्य ----- समीपम् अगच्छन् ।

तत्र ते तम् सर्पम् अमारयन् । अतः एव उक्तम्- उपायेन सर्वं सिद्धयति।

पठित अवबोधनम्

प्रश्न न०-3- अनुच्छेदम् पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -

एकदा श्रीकण्ठः तेन सह प्रातः नववादने तस्य गृहम् अगच्छत्। तत्र कृष्णमूर्तिः तस्य माता पिता च स्वशक्त्या

श्रीकण्ठस्य आतिथ्यम् अकुर्वन्। एतत् दृष्ट्वा श्रीकण्ठः अकथयत्- " मित्र! अहम् भवताम् सत्कारेण सन्तुष्टोऽस्मि।

केवलम् इदम् एव मम दुःखम् यत् तव गृहे एकोऽपि भृत्यः नास्ति।"

अ- एकपदेन उत्तरत -

[2]

i) कृष्णमूर्तेः गृहम् कः आगच्छत् ? -----

ii) कस्य गृहे कोऽपि भृत्यः नास्ति ? -----

ब) पूर्णवाक्येन उत्तरत - १- के श्रीकण्ठस्य आतिथ्यम् अकुर्वन् ?

[2]

स) भाषिककार्यम् - १- ' एतत् ' इत्यस्य बहुवचनान्त रूपम् लिखत ?

[1] -----

प्रश्न न०४- रेखाङ्कित पदानि आधृत्य प्रश्न-निर्माणं पूर्णवाक्येन लिखत-

[3]

i) पृथिव्याम् त्रीणि रत्नानि । [कानि , केन]-----

ii) वसुन्धरा बहुरत्ना भवति। [के , का , काः]-----

iii) सद्भिः एव सहासीत् । [केन , कैः]-----

प्रश्न न०५- अधोलिखितवाक्यानि कः कम् प्रति कथयति-

[1/2x8=4]

यथा- प्रातः यद् उचितम् तत्कर्तव्यम् -

हंसौ

कूर्मम् प्रति

i) अहम् भवद्भ्यां सह आकाशमार्गेण गन्तुं इच्छामि।

ii) अत्र कः उपायः ?

iii) अहम् उत्तरम् न दास्यामि ।

iv) यूयम् भस्म खादत ।

प्रश्न न० 6- मञ्जूषातः क्रियापदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

[1/2x4=2]

[अभिनन्दति , वदिष्यामि , उड्डीयते , प्रतिवसति स्म]

i) हंसाभ्याम् सह कूर्मोऽपि -----।

ii) अहम् किञ्चिदपि न -----।

iii) यः हितकामानाम् सुहृदाम् वाक्यम् न -----।

iv) एकः कूर्मः अपि तत्रैव -----।

अनुप्रयुक्त व्याकरणम्

प्रश्न न० 7- अधोलिखित अङ्कानाम् कृते संस्कृतपदानि लिखत-

[1/2x6=3]

20- -----

18- -----

25- -----

40- -----

11- -----

28- -----

प्रश्न न०८- उचितैः विभक्तिपदैः रिक्तस्थानानि पूरयत-

[1/2x8=4]

एकवचनम्

द्विवचनम्

बहुवचनम्

प्रथमा- बालकः

बालकाः

द्वितीया- -----

बालकौ

तृतीया-	रामेण	-----	-----
चतुर्थी-	-----	रामाभ्याम्	-----
पञ्चमी-	रामस्य	-----	रामाणाम्

प्रश्न न०9- मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत- [4]

[षड् , त्रिंशत् , एकत्रिंशत् , द्वादश , अष्टाविंशतिः]

- i) ----- ऋतवः भवन्ति ।
ii) मासाः -----भवन्ति ।
iii) एकस्मिन् मासे ----- अथवा -----दिवसाः भवन्ति।
iv) फरवरी-मासे सामान्यतः ----- दिनानि भवन्ति

प्रश्न न०10- उचितानि पदानि लिखित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत- [1/2x4=2

]

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
पठति	-----	पठन्ति
-----	खादथः	-----
गमिष्यामि	-----	गमिष्यामः

प्रश्न न०11- अधोलिखितान् समयवाचकान् अङ्कान् पदेषु लिखत- [4]

यथा- 10.30 = सार्धदशवादनम्

4.30 = ----- 9.00= -----

5.00 = ----- 1.30 = -----